Զ. ՏԱՐԻ Թիւ 1,580 1901, Կ. ՊՈԼԻՍ, ԴԵԿՏԵՄ." 5—18 7 ՌԱՄԱԶԱՆ 1319 — 5 ՔԵԱՆ." ԷՎ." 1317 ՁՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

Բիւզանդիոն

ՀԱՑԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ

ԱԶԳԱՑԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ — ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ԲԻԼԶԱՆԴ ՔԻՉԵԱՆ

PUZANTION
Journal Arménien Quotidien, Politique, Financier et Littéraire
Directeur - Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab-Ali Djaddési, № 23-25
CONSTANTINOPLE

«Բուզանթիոն»
Բուզանթիոն
Բուզանթիոն
Բուզանթիոն

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ԻՆՉ ԿԱՆՑՆԻ Կ'ԳԱՌՆԱՑ

Գերմանիոյ և Աւստրիոյ յարաբերութեանց որուևէ ատեն բնութիւնն ազդէ մը որոշուելիք՝ ցեղային մի քանի հարցերու և ի վերջոյ լեհական հինդհազարի աութիւն։ Փոքրիկ Լեհ ազգաքը բաւական հետաքրքրաշարժ խնդիր մը յարուցին Գերմանիոյ, Աւստրիոյ և Հունգարիոյ մէջերը։ Ինչպէս գիտէք, Լեհերն այս երեք Տէրութեանց ալ հպատակ են։ Բայց ամէն տեղ յար և նման միևնոյն վիճակը չունին։ Կալիցիոյ Լեհերն ամէն քան լեհերէն կ'ուսուցանեն իրենց դպրոցներուն մէջ, պատասխանելիս կեցուածքի գերմաներէնէն դաս տալով հանդերձ։ Ռուսական Լեհաստանի Լեհերն ամէն բան ռուսերէն կ'ուսանդնեն, բայց ի լեհ լեզուի և ազգային կաթոլիկ դաստիարակութեան դասերէն։ Բազէնի, կամ բրուսիական Լեհաստանի Լեհերն ալ Գերմաններէնին մեծագոյն չափը տալով հանդերձ, միևչեւ մօտ ատենները կրօնը լեհերէն կը սորվեցնէին, բայց Բրուսիոյ կրթական նախարարը վերջերս հրամայեց որ կրօնն ալ գերմաներէն դաս տրուի։ Այս ետքի հրամանին ակներև դժկամակութեամբ ընդունուեցաւ, և լեհ տղաք միևչեւ վերջերս կրօնի գերմաներէն դասերու։ Իրենց անանկ կուզար թէ իրենց ազգային կաթոլիկ դաստիարակութիւնը միայն իրենց ազգային լեզուով հանդնալի պիտի ըլլար իրենց մատաղ սրտերուն։ Չհամակերպող ազգաբ ոչ ֆելեհանի պէս պատժի մը ենթարկուեցան։ Անխոհեր ամէնուն ալ ձեռքերուն զարնուեցաւ «Ձեռքի փայտով»։ Մայրեր, հայրեր միջամտեցին։ Դպրոցական վարիչ մարմինն ամէնն ալ դատի ենթարկեց իրբև անկարգապահ։ Ցեղական դատարանն իրաւունք տուաւ վարիչ մարմնոյն։ Բայց որովհետև Վերջաքնիչ Ատենի վճռով կարելի է պատիժները ջնջել կամ մեղմել, Լեհերը կ'աշխատին գործը վերջնականապէս փրկել, և միևչ կողմէ վարչային մեջոցներով թուլցնել կրթական մարմնոյն խստութիւնները։

Անգլիացիներն ալ սակաւ խնդացին, տեսնելով որ պատերազմի ատեն Պօէր աղաքներուն և կիներուն կրած զրկանքին արգահատող Բրուսացիք իրենք խաղաղութեան ատեն ի'նչպէս կ'վերաբերին լեհ աղաքներու և մայրերուն։ Կալիցիոյ Լեհերը խնդրեցին Վիեննայի կառավարութեան ուշադրութիւնը, իր վրնակին Բրուսիոյ կողմէ լեհ ցեղակիցներու դէմ գործադրուած միջոցներուն վրայ։ Կոլուխովսքի կոմսն ինք Լեհ է, և նախարարութեան մէջ ուրիշ Լեհ պաշտօնակից մ'ալ ունի։ Կալիցիոյ Լեհերը նաեւ հանգանակութիւններ բերին ի նպաստ Բազէնի բանտարկեալներուն։ Վարչապետ մէջ Լեհերն աւելի յառաջ գացին, և Գերմանիոյ ընդհանուր հիւպատոսարանէն վար առնուած զինանշանին տեղ նոր մը դնելով, իր դրացիին ցոյց տալու պէտք տեսաւ Ռուս կառավարութիւնը։

Այս դէպքերն արդէն գրեցինք։ բայց խնդիրն այստեղ չվերջացաւ։ Ռուսիա իր Լեհ հպատակներուն նկատմամբ տարբեր ընթացք մը բռնելու հարկին ներքև չի տեսներ ինքզինք։ Բայց Աւստրիա պէտքը կ'զգայ կալիցիոյ Լեհերուն զգացումներն յարգելու։ Ուստի, Կոլուխովսքի կոմս Լամպերգի կոմսին չափ վերնամ չընար Գերմանիոյ, և ասով ուրի'չ հաչիւ մ'ալ կը մարքէ։ Զի Գերմանիա ալ, իբրև բազաքական Տէրութիւն, արգիլած չէր Գերմանիոյ մէջ հանգանակութեան կատարուիլն ի նպաստ այն չարժուհիին զոր մաս մը Գերմանիոյ ի Վիեննա, կաթոլիկութենէ ի Բողոքականութիւն գարձնելու համար Աւգուստ արիոյ հպատակները։

Կ'ինայ տեսնել թէ երկու վրնակիցներուն միջեւ գժտութեան խնձորն ըլլալին օգուտ մը պիտի ունենա՞յ Բրուսիոյ Լեհերուն։ Իրենց մեծամասն ազգակիցը, նախարարցու, նախկին պաշտօնատար, Կայսեր մտերիմ Ուածիվիլ իշխան իրենց գատը վարելչօրէն պաշտպանեց։ Ութսնդակի մէջ։ Վարչապետ Պիլովի յայտարարութենէն անանկ եբեացաւ որ գերման իշխանութիւնը կը վախնայ եղեր որ մի' գուցէ Բազէնի մէջ Լեհք լեհացնեն Գերման գաղթականները, որք կ'երթան հաստատուիլ այն կողմեր։ Այս տարօրինակ ենթադրութեան նոյն իսկ գերմանական Ներկրգարանին մէջ հաւատացողներ քիչ եղան, իսկ Լեհերն ո՞րչափ զարմացած պէտք է ըլլան որ զիրենք տիրապետող, ընկճող, ձուլող, նուաճող ցեղի մը տեղ կ'դնեն Գերլինի մէջ, աւելի եւս ձուլելու համար զիրենք։ Մանաւանդ հնարք մ'է այս, ըստ պէտք է ըլլան։

*** Այլապէս, կացութիւնն անփոփոխ է։ —Անգլիացիք կ'հաւատան թէ իրենք հիմակ աւելի ազգ գիրքի մէջ են ի Թրանսվալ, և ալ աւելի ազգ պիտի ըլլան. երբ 25,000 զօրք եւս ղրկեն հոն։ Ինչպէս կ'երեւի, Անգլիացիք ազգակութիւններու մէջ կ'լողան, և թերեւս ա'յս պատճառաւ է որ այս օրերս իրենց Քոնսոլիսէն ալ բաւական վեր գնաց։ Հռչակաւոր բախտախնդրական թռուդին ալ, «Թրանսվալ», նամանաւանդ։ —Ֆրանսա լռիկ մնալիկ իր ներքին գործոց կ'հետամտի։ Մինչեւ հիմա չափէ աւելի քաղաքավար էր առաջաստանաւորու չինութիւնը։ Այսուհետեւ չզգենալ չհող և չզգենալ բանեցնող Ընկերութիւնները պիտի քաղաքերի մէջ միայն կրնայ գրուիլ։ ո՛չ թէ մասլ, այլ բացարձակ իրակատութիւն է զոր ամէն կերպով կարող եմ ապացուցանել։

3. Դարձեալ չբնականութիւն է որ, Աւետարանը ժողովրդեան հասկանալի ընելու նպատակաբ եղած այս թարգմանութեան մէջ, իմաստի խոչոր սխալներ կան՝ որոց թուումնասիրութիւնը պատրաստ եմ ձեզ հաղորդել (*)։

4. Հոգեբ սբբոցը խօսքը, սովորական դարձած գրական բացատրութեամբ մը գործածած եմ՝ քան թէ պատմական տուգանութեամբ։ Ես մտքէս չեմ կարող անցնել երբեք, Քրիստիա Մահալլեսիի և կամ Փերր—Փաչայի Հոռոմները՝ Հոմերի սերունդ անուանել։

5. Կ'պնդեմ թէ, Քերիէ Բալիի այս թարգմանութիւնը, 30—35 տարիէ ի վեր՝ ժողովրդական լեզուաբ գրուած ո՛չ վիպական, ո՛չ բանաստեղծական, ոչ լրագրական, ոչ դասական և վերջապէս գրական և ոչ մէկ տեսի պատկանող լեզուին կ'համապատասխանէ։ Մանաւանդ երբ խնդիրն Աւետարանի թարգմանութեան վրայ է, այն ատեն

(*).— Ասոր դատաւորն ո՛չ Մարգարեան էֆ-ն կրնայ ըլլալ, ո՛չ մեք։ Հանդուցեալը մեր երկուքէն չա՛տ աւելի յունարէն գիտեն...

ՅՈՒՆԱՐԷՆ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ԽՆԴԻՐԸ

ՆՈՐ ԱՌԱՐԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ծանուցէնք Աւետարանի ռամկօրէնի թարգմանութեան առիթ գրած յօդուածիս ինչ ինչ մասերը տարբեր կերպով մեկնուած ըլլալուն ձեր կողմէ, պարտք կ'սեպեմ մի քանի բացատրութիւններ տալ։

1. Ես երբեք, Բախարիսի մեծ հմտութեան տէր ըլլալը խնդրոյ առարկայ չեմ ըրած։ Սակայն, այդ մեծ հրմտութեան տէր անձը Բարիզ ծնած, հոն ուսած է Հելլէներէնը և բովանդակ կենդանի մէջ միայն մէկ անգամ Աթէնքը տեսած է։ Նոյնպէս, Բախարիսի պահանջած չէի օրպէս զի մեր աշխարհաբարն ալ գիտնայ։ (???)

2. Օրինալ թարգմանութեան մէջ գործածուած ֆոլիանա պէս պանթեսա խօսքը, զոր կ'ընդունիք թէ Զատկատաթերթի մէջ միայն կրնայ գրուիլ, ո՛չ թէ տալ, այլ բացարձակ իրակատութիւն է զոր ամէն կերպով կարող եմ ապացուցանել։

3. Դարձեալ չբնականութիւն է որ, Աւետարանը ժողովրդեան հասկանալի ընելու նպատակաբ եղած այս թարգմանութեան մէջ, իմաստի խոչոր սխալներ կան՝ որոց թուումնասիրութեամբ պատրաստ եմ ձեզ հաղորդել (*)։

4. Հոգեբ սբբոցը խօսքը, սովորական գրական բացատրութեամբ մը գործածած եմ՝ քան թէ պատմական տուգանութեամբ։ Ես մտքէս չեմ կարող անցնել երբեք, Քրիստիա Մահալլեսիի և կամ Փերր—Փաչայի Հոռոմները՝ Հոմերի սերունդ անուանել։

5. Կ'պնդեմ թէ, Քերիէ Բալիի այս թարգմանութիւնը, 30—35 տարիէ ի վեր՝ ժողովրդական լեզուաբ գրուած ո՛չ վիպական, ո՛չ բանաստեղծական, ոչ լրագրական, ոչ դասական և վերջապէս գրական և ոչ մէկ տեսի պատկանող լեզուին կ'համապատասխանէ։ Մանաւանդ երբ խնդիրն Աւետարանի թարգմանութեան վրայ է, այն ատեն

(*).— Բանի որ Թագուհին և իր եկեղեցական և աշխարհական խորհրդատուք հաւաներ են այս թարգմանութեան լեզուին, ըսել է որ գործնական լեզուն է։ Աթէնքի ազատական մասնն ալ որ նոյնն ընդուներ է իբրև գործնական լեզու, հարկաւ մեզմէ աւելի աղէկ կ'գատէ այս բաները։ Մ. Խ.

(**).— Ատանկ անտեղի խօսք մ'բնաղող չէ եղած։ Միայն դիտել տրուած է որ եթէ Եաբեանեանին ինքնին անհաբաշտ գործ մը կ'ըլլայ, ուրեմն ամէն թարգմանութիւնք անհարազատ են։ Մ. Խ.

(***).—Հակառակորդները՝ բուն իսկ Եաբեանեանին հակառակ են։ այսինքն՝ կ'ուզեն որ ամէն յունախօսք միայն յունական ընագիրէք կարդան։ Մ. Խ.

(****).— կ'երեւի թէ այդ անհմտութիւնն հին և նոր յունարէնի՝ ո՛չ Աթէնքի Մեթոդոպոլիտն ունի, ո՛չ վարչապետ Թէոդոքիս, ո՛չ ալ Մ. Բախարիս, Մ. Բալլի կամ Աթէնքի ազատական մամուլը, և միայն Բերայի եֆեմալոյս յոյն սրճարաններն օղիի չէրուն չգերբը չարուած վարժապետներն ու տպագրչզներն ունին զայն։ Մ. ԽՈՐ.

ՍԱՄԱԹԻՈՅ ՏՆԱԿՆԵՐԸ

Սամաթիայէ կ'գրեն մեզ.—Համաժամիոյ կարգա հրսիզելոց համար չինուած անասկներուն նկատմամբ, ինչպէսնիւ իրաւացի դիտողութիւնը իրենց բարերար ազդեցութիւնն ունեցան։ Ծանձկաժողովոյ ճարտարապետ անդամին ակաւ ամէն չարաճ կանոնաւորապէս Սամաթիա գալ, և անձամբ հսկել ծնացեալ չինութեանց վրայ, ժամանակն երբ իր առաջին այցելութեան պահուն իրազեկ եղաւ թերութեանց զորս ժամանակ ըրած էիք։ Քանի մը անասկներու ծխանները ժամանակի նորոգութիւն կրեցին, թափուած հողաչաղաղ ծեփերը կարկատեցան, և նոր կրաշուր մը ներմկցուց սեաթայր պատերը։ Ճարտարապետ Տիգրան աղա որ կապալով ստանձնած է չինութիւնները, եզած դիտողութեանց կ'պատասխանէ. «աղաբ, ես որո՞ւ գիմեմ, ոսկի սակարկեցին, պակաս և կարած քրըմից կուտան, կեցիր հաչիւ կարգադրեմ, ես ալ խօսելիք ունիմ»։ Իսկ մեր Թաղ. Խորհուրդը վերջին պահուն արթնցեր է, հաչիւ կ'պահանջէ չինիչ յանձնաժողովէն, որ կ'առարկէ թէ ինք Աղգ. Պատրիարքարանի միայն համար տալու պարտաւոր է։ Համարառութեան և համարատութեան վէմն այժմէն սկսաբ, բոլորովին ջուրը ձգելով առաւօտեան թերթի մը այն էջերէն, որով միամտաբար կ'երանէր չորեքշաբի հաչիւ մը, «երանի՛ թէ Ազգին դրամները յանձնարարող աղէկ չհամագործեցին ժողովրդային նախապաշարումները։ Բայց չի կարծուիր որ ուրիչ անգամ յայտնուին պէս մաքուր հաչիւ մը, «երանի՛ թէ Ազգին դրամները յանձնարարող աղէկ չհամագործեցին ժողովրդային նախապաշարումները։ Բայց չի կարծուիր որ ուրիչ անգամ յայտնուին»։ գոչելով։—Մեր գիտցածը, կատարուած բանի մը համար երանի կը տրուի. կ'ը և ապա գոհացիր, կ'ըսէ առածը։»

ԳԻՏԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

ԳՏԱԳՈՒՈՒԹԵԱՆ ՈՒՍՈՒՑՈՒՄԸ ՄԵՐ ՄԷՋ

ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆԸ

Գ.

(ՎԵՐՏԻՆ ՀԱՏՈՒԱԾ.)

Առարկաններու տեսնուած և չափուած տարածութիւններուն մէջ գըտնուած առնչութիւններուն և մեծութիւններու տեսողական գնահատման վարժութեան նկատմամբ՝ ուղղութիւններուն մէջ պիտի գանէք կատարեալ ընդհայնութիւններ, որոց վրայ աւելցնելու բան չունիմ։ Պիտի գոհանամ միայն ձեր ուշադրութիւնն հրաւիրելու այս կէտին վրայ։ այս վարժութիւնը ամենամեծ կարեւորութիւն ունի։

Տարբեր գոյներու այնքան օգտակար կարեւորութիւնը պատի իրագիտական չահեկան դասերու նիւթին ըլլալ, աղոց հաճելի, միանգամայն անոնց ճաշակն արթնցնող ու զօրացնող։

Ինչ որ ծրագրին գործնական մասին կ'վերաբերի, գծագրական վարժութիւններու կամ չեւէ և գոյնէ էրեսներուն, բնագրին մէջ գրուածներուն վրայ աւելցնելու չատ բան չունիմ։

Մեծ նախաձեռնութիւն մը ձեզ թողուած է։ Ձեզ կ'պատկանի ընտրել վարժութիւններ, որք կարելիին չափ չուտ ձեռքի հարկաւոր ճարպիկութիւնը պիտի տան ձեր աշակերտներուն։ Արդարև պէտք է որ լաւ տեսնելու սովորութեան հետ, անոնց ձեռքը քիչ վարանումէ զգայ հատարակ գիծերով իր ընդունած ճշմարիտ տպաւորութիւնները ճարտարայտելու համար։

Միայն ձեռքով կամ ձեռքի վրայ (à main levée) գծագրութեան, ապրագ ուրուագծի (croquis) սովորութիւնը տուէք։

Մի' մոռնաք թէ պատկերի մը վրայէն գծելը լքուած է, թէ ոչինչ այնքան օգտակար է որքան առարկային գծելը, և թէ, երբ սկիզբներուն համար ծրագիրը՝ գծուած կամ տախտակին վրայ ցուցուած օրինակները կ'նմանակէ, միմիայն աչակերտրու աչքերուն առջև առարկային վրայէ գծուածներուն համար է։ Թող միշտ առարկան զայն արտադրող գըծագրութեան քովը գտնուի։

Վերլուծական վարժութիւնները, ա'յնքան ընդունակ դատողութիւնը զարգացնելու, գծագրական վարժութիւններուն պիտի ընկերանան, զանոնք կանխելէ վերջ։ Ցիշողութեան վարժութիւնները պիտի դիւրացնեն և հնարամի վարժութիւնները պիտի պատրաստեն։

Գալով երկրաչափական գծագրութեան և գործիքներու գործածութեան, ո՛չ մէկ նեղութիւն պիտի կրէք ասանց հատար։ Ձեր ժամնաւոր ծանօթութիւններուն և ձեր տրամադրութեան տակ գտնուած գիրքերուն չնորհիւ, ծրագրին այս մասը դիւրաբ պիտի գործադրէք։ Բաւական է ներշնչուիլ վերլուծական մեթոտին ոգիին որ ձեզ յանձնարարուած է որպէս զի արդիւնքները ձեր չանքերուն համապատասխանեն։

Դասաւորութիւնը միշտ հատարկան պիտի ըլլայ։ Որքան որ կարելի է, դասարանին բոլոր աչակերտները միևնոյն վարժանքը պիտի ընեն դասատուին ուղղութեան և հրահանգներուն տակ։

Մեծագոյն սխալները պիտի կրնան ան տախտակին վրայ բացատրուիլ ամբողջ դասարանին առջև. բայց ասիկա չպիտի արգիլէ անհատական խրատները, զորս դասատուն պիտի տայ չորսնակ գրաստեղաններու մէջէն անցնելով։ Երբ խնդիրն ի տես գծագրութեան վրայ է, այդ մասնաւոր խրատները երբեմն հարկաւոր կ'դառնան, բոլոր տղաքները օրինակը միևնոյն տեսքին տակ չտեսնելնուն համար սակայն լաւ պիտի ըլլայ, մանաւանդ համաչափութիւնը ուսուցում մ'ընելու համար, օրինակը բաւականաչափ կրկնել, որպէս զի տեսքի տարբերութիւնները սակաւաթիւ ըլլան։

Տղոց աշխատութեան ատեն չաւ նիստ ու կացին համար ուրիչ առիթ դրուած յանձնարարութիւններ պիտի չկրկնեմ։ Ինծմով պիտի զգուշացնէք զանոնք այն ամէն վնասակար դիրքերէն, որ տեսողութեան զարգացման կը վնասեն և մարմնոյն տձեւութիւն կուտան։

Կ'վերջացնեմ յանձնարարութեամբ մը որուն վրայ ձեր բոլոր ուշադրութիւնը կ'հրաւիրեմ։ Կ'ուզեմ որ ապահովաբար ընդհանուր հրամայ ըլլայ թէ ամէն տարի ուրիչ առիթ դրուած յանձնարարութիւններ պիտի չկրկնեմ։ Ինծմով պիտի զգուշացնէք զանոնք այն ամէն վնասակար դիրքերէն, որ տեսողութեան զարգացման կը վնասեն և մարմնոյն տձեւութիւն կուտան։

Կ'վերջացնեմ յանձնարարութեամբ մը որուն վրայ ձեր բոլոր ուշադրութիւնը կ'հրաւիրեմ։ Կ'ուզեմ որ ապահովաբար ընդհանուր հրամայ ըլլայ թէ ամէն տարի ուրիչ առիթ դրուած յանձնարարութիւններ պիտի չկրկնեմ։ Ինծմով պիտի զգուշացնէք զանոնք այն ամէն վնասակար դիրքերէն, որ տեսողութեան զարգացման կը վնասեն և մարմնոյն տձեւութիւն կուտան։

ՁԵՆՈԲԻԱ

ՏԻԿԻՆ ՀԱՆՐԻ ԿՐԷՎԻԼ (33)

ԳՐԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆ "ԲԻԻԶԱՆԴԻՈՆ,,Ի

ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏՆԵՐՈՒ, ԵՐԱԺԻՇՏՆԵՐՈՒ, ԴՊԻՐՆԵՐՈՒ ԿԵԱՆՔԷ ԱՌՆՈՒԱԾ

ԺԲ.

=Չեզ չէ, ըսաւ Դարակօն հեղինակութեամբ։ Պէ՛տք է։ Մանքի խնդիրն ինծի կ'վերաբերի։ Բան մ'ըսել կ'ուզէի ձեզ։ Պէտք չէ պարտք ընէք, Զօպի՛, ո՛չ ներձակուհիին, ո՛չ գլխարկավաճառին։

—Ես ալ այնպէս կ'ուզեմ, պատասխանեց Զենոբիա հլութեամբ։ Յոհնմուհիւն ալ ադ է։ Միայն թէ ի՞նչպէս ընելու է այն ատեն։

Ժօզէի գրպանէն պզտիկ թղթապանակ մը հանեց և սեղանին վրայ գրաւ։ Զենոբիա նայեցաւ առանց ղըպչելու։ —կ'ուզեմ որ, ըսաւ Դպրապետը, ամէն ինչ լաւ կշռելով ընէք։ կ'ուզեմ որ ձեր բնական ձիրքերուն զարգացումը չընդհատի և ձեր ապագան չծանրաբեռնուի բաղմաթիւ անցեալով մը։ Ահաւասիկ գումար մը..., 500 ֆրանք։ Ինայող եղիք, Զօպի՛, վան զի հարուստ չեմ և ընտանիքը մտնելիս զոր պէտք է մնուցանեմ ասոնցմէ ու ղիրքիս համեմատ։ Բայց բնաւ պիտի չներեմ ձեզի եթէ երբեք դրամի պէտք ունեցած ատեննիդ ինձմէ զատ ուրիչի մը դիմէք։ Հակացա՞ք։ եթէ դրամի չատ անհրաժեշտ պէտք մ'ունենաք գրեցէ՛ք ինծի և ես կ'օգնեմ։

Զենոբիա նշանագի հաւանութիւն յայտնեց չատ ծանր դէմքով մը։ —Դուք ալ պիտի այդպէ՞ս ինձ, ըսաւ յետոյ։

Ժօզէի կոկորդը մորմնդ դարս հանել վճռական խօսքը։ Զանք մ'ըրաւ և յաղողեցաւ ըսել.—Ո՛չ։

Զենոբիայի դէմքն անհաման զարմանք մը արտայայտեց։—Ի՞նչպէս։ Ո՞չ։ Պիտի չայցելէ՞ք ինծի։

Ժօզէ ոտք եւած էր։ Ուժով կրկնեց.—Ո՛չ։

=Է՛, ան ատեն ամէն մարդ ի՞նչ պիտի մտածէ։ Զիս ամէնուն յանձնարարեցիք և հիմա կ'լքանէ՞ք։ Պիտի կարծեն թէ ինծի դէմ բաղկացած էք, թէ խնդութիւն մ'ըրած եմ։ Հաւքաւս կ'կորնա՞նք։

Զենոբիա Դպրապետին երեսը կը նայէր, իր յարափոխ աչքերով, որոց մէջ բարկութիւնը կ'նողղողար։ Ժօզէ ընդունեց անոր ակնարկը։ Աւելի կ'սիրէր աս քան թէ գործովի խօսքերը։ —Ճիշտ այդ ձեր համբաւը փրկելու համար է որ պիտի չգամ, ըսաւ հանդարտ ձայնով մը։ Այցելութիւններս կրնան վտանգել ձեզ։

Զենոբիայի գայրոյքն իջաւ յանկարծ։—Լաւ գիտէք թէ այնպէս չէ, Տէ՛ր իմ, ըսաւ անուշ և խոնարհ ձայնով։ Ես ի՞նչ եմ ձեր քով։ Ներեցէ օտարուհի մը։ Տակաւին գրեթէ տղայ մ'եմ, կամ գէթ երեւոյթն ունիմ։ Իսկ դուք մեծ երաժիշտ էք, իր երկրին մէջ անուանի և ուրիշ տեղ՝ հռչակաւոր։ Ձեր բարի սրտին մէկ ապացոյցը չէ՞ որ խեղճ պզտիկ որբ աղկան մը վիճակով կ'չանգրգռուիք։ Ո՞վ կըրնայ գէշ գանել որ ատեն ատեն կուգաք տեղեկութիւն կ'առնէք յառաջդիմութիւններուս վրայ և կ'տանէք թէ խոհեմ վարմունք ունի՞մ, թէ միշտ արժանի՞ եմ ձեր բարեսրտութեան։

=Աս ամէնը կրնայ նամակով ըլլալ, ըսաւ Դարակօն անյողդողդ։

—Ըսել է, յարեց Զենոբիա յուզուած ձայնով, ա՛լ զիս սիրող մը, զիս քաջալերող մը պիտի չունենա՞մ...։

—Տիկին Վերդուէ...ակաւ Ժօզէ, բայց երջչուհին ընդմիջեց զայն ուժգնութեամբ։—Դուք լաւ գիտէք թէ անիկա չի սիրեր զիս, թէ գիտուն չան մը տեղ դրած է, թէ կ'ուզէ որ ձրիաբար նուագիմ իր պատը, երբ անուանի ըլլամ, և պարծենալ որ ազէն քան իրեն կ'պարտիմ, մինչ ես ազէն քան ձե'զ կ'պարտիմ, և էլիզայի՛ն...և Տիկին Քլօտիլդի՛ն։ Տէր իմ, բոլորովին կ'մերժե՞ք զիս։ Ա՛լ չէ՞ք ուզեր որ ձեր տունն երթամ, ձեր զաւակները տեսնեմ։ Ըսէ՛ք։ ի՞նչ ըրի ձեզի։ Աստո՛ւած, Աստո՛ւած իմ, ի՞նչ կրնաք ունենալ ինծի դէմ։ Ըսէ՛ք հաւարակօրէն, որպէս զի կարենամ գէթ ինքզինքս պաշտպանել։

Ժօզէ դիտեց այն ատեն որ իր գործն աւելի դժուարին էր քան որչափ չէր կարծած նախապէս։ Զենոբիա աչքոռակին վրայ նստած էր ու կ'արտասուէր, գլուխը ձեռքերուն մէջէ։ Կրակը կ'վառէր հանդարտօրէն։ Տանտակամածին վրայ ա'լ ոսկեզօծ ժապաւէնն չկար, այլ սև չրջագգեստին մանր ծալքերը։ Այս վիճակին մէջ տեսած էր զայն Լեռնին մահէն ետքը։ Իր փափուկ հոգիին բոլոր բովանդակ բարի զգացումներն արթնցան մէկ վայրկեան մէջ։ Իւրովի ըսաւ թէ բարոյական յանձնառութիւն մ'ըրած էր հանդէպ այս որբուհիին, և թէ արդարև պարտաւոր էր գորովանօք ու հայրական ընթացք մը ցոյց տալ անոր։ Անիկա յանցաւոր չէր։ Ինք Դարակօնն էր յանցաւորը, որովհետև երեւակայութիւնը բորբոքած էր։ Զենոբիա պատասխանատու չէր այն վատթար հրապոյրին համար զոր բնութիւնը դրած էր անոր մէջ։ Անիկա կ'վարուէր դատարակութենէ և թերևս նոյն իսկ բարոյական զգացումէ զուրկ աղկան մը պէս։ Ասոր համար պատասխանատո՞ էր իրօք։ Թերևս ինք չէ՞ր յանցաւորը, ի՞նք որ ամէն երազած էր։ Եւ այն ատեն պէտք չէ՞ր որ վճռակ ինք պատուէր։ Ուրիչ անակնկալ դժուարութիւն մ'ալ կար։ Ինչպէ՞ս չանանէր զայն այլ եւս, կամ գէթ իր տունը փակել անոր առջև։ Եւ այն ատեն անիկա իրաւունք պիտի ունենար ըսելու թէ իր համբաւը կ'կործանէր։ Վանզի մեկնութիւնները պիտի չպակսէին իրենց չուրջ թէ' Կանի թէ Լիէժի մէջ։

Ցուսահատ չարժուժով մը, ճակատն աւելց ձեռքովը, իբր թէ ամպերու դէմ մը վանելու համար անկէ, և առանց Զենոբիայի վրայ հակելու, այսպէս խօսեցաւ խստօրէն.— Զօպի՛, իրաւունք ունիք ըսելու թէ տղայ մ'էք, վանզի կ'գործէք առանց մտածելու։ Զեզ իմ տունս ընդունեցի և երբէք պիտի չվռնտեմ ձեզ անկէ։ Բայց գիտցէք որ պէտք է ձեր գործերուն և մտածումներուն վրայ հակել սովրիք։ Դուք անխոհեմ էք։ Անկրաւ խօսքերու կ'ենթարկէք ինքզինքնիդ։ Զիս ալ ենթարկեցիք։ Թող այս գիշերուան գժնդակ տեսակցութիւնը դաս մ'ըլլայ ձեզի։ Երբէք մի' թողուք այն վերապահութիւնը, այն զգուշաւորութիւնը, զոր պէտք է ունենայ աղկիկ մը, որուն արատքին ինչպէս նաև բարոյական կեանքը պէտք չէ տեղի թողու ո՛ւ է կասկածի։ Հասկցա՞ք։

Հեծկլտուք մը վեր վերցուց ուսերը Զենոբիայի որ չպատասխանեց։ Դարակօն ազաւ վերարկուն և ուզեց մէկ թեւն անցընել։ Զենոբիա ոստում մ'ըրաւ և անոր ձեռքէն խլեց վերարկուն։

(Շար.) Թարգ. Ա. ՇԻՐԱԿԱՑԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑ ԵՎ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑ ԵՎ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑ ԵՎ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑ ԵՎ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐ

ՍԱՀՄԱՆԱՓԱԿՈՒՄ ՊԱՀՎՈՂ ՈՒԺԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Ի ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ ԱՌՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱՓԱԿՈՒՄ ՊԱՀՎՈՂ ՈՒԺԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՕՐԵՆՔԻ ԸՆԴՈՒՆՄԱՆ ԱՌԹԻՎ

Ընդունվել է 2019 թվականի հոկտեմբերի 1-ին

Հոդված 1. Սահմանադրական օրենքի ընդունման առթիվ պահպանվող ուժերի մասին

Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրական օրենքի ընդունման առթիվ պահպանվում են Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրական օրենքի ընդունման առթիվ պահպանվող ուժերի մասին օրենքի ընդունման առթիվ պահպանվող ուժերի մասին օրենքի ընդունման առթիվ պահպանվող ուժերի մասին

PHŒNIX ASSURANCE COMPANY

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԵՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՖԻՆԻՔՍ

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ ՅԱՄԻՆ 1782

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 1,200,000

ՖԻՆԻՔՍ Ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի եւ կայծական՝ կալուածք, կարասիք եւ ապրանք յոյժ նպաստաւոր պայմանօք եւ միջնորդութեամբ սառբագրելոյ, որ ունիմք լիազօր իշխանութիւն կազմակերպելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասները։

Հ. ՍՈՒԼԱՆ և Ընկ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ եւ Սեւ Ծովու եզերաց, Ղալաթիա, Պանք Օթոմանի վարի քովը Վիթալիս խան, գետնայարկ Թիւ 1։

ESTABLISHED 1782

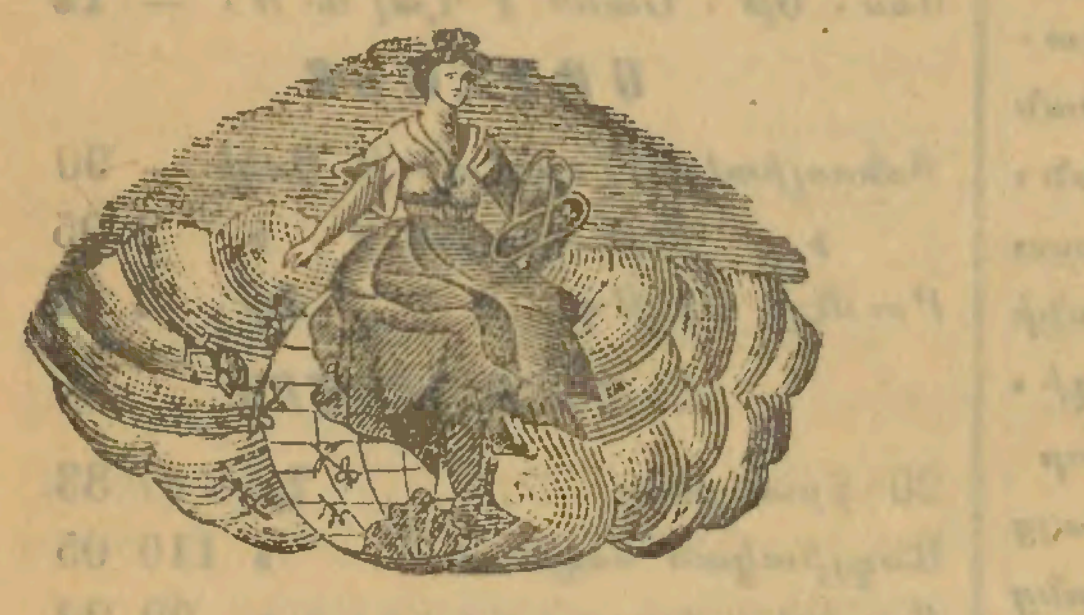
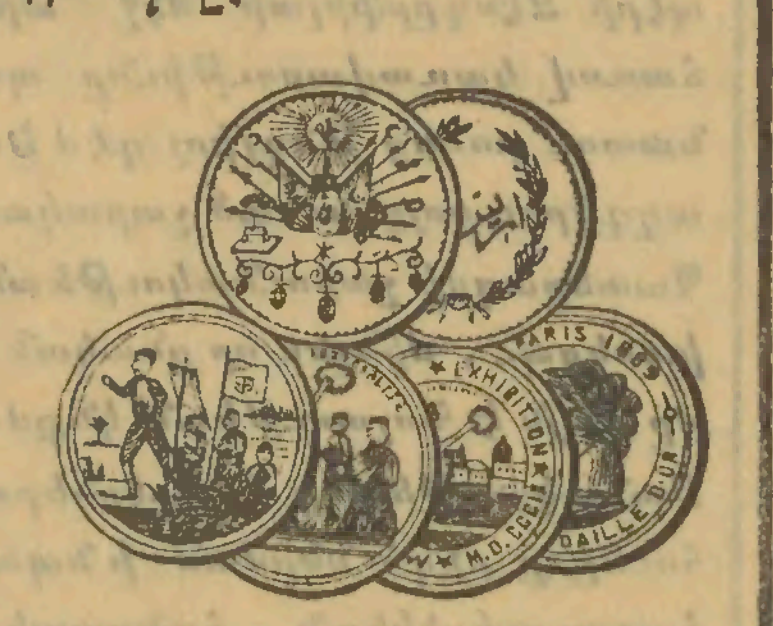
ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար առաջ, սոսկ հրդեհի ապահովութեան մէ՝ որոյ բաժնետէրք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։ Դրամագլուխն և պահեստի գումարը կը հասնին 4,000,000 անգլ. ոսկիի։

ՖԻՆԻՔՍ Ընկերութեան տւյնարհահռչակ առատաձեռնութեան մէկ գլխաւոր ապացոյցն է 22,000,000 անգլ. ոսկոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասներուն համար։

ԱՐԻՍ եւ Ընկ.

ՃՈՉԵՑԱՐԺ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ ՀՈՏԵՂԻՆԱՑ ԵՒ ՕՃԱՌԻ

Հիմնեալ 1889 ին, Կ. Պոլիս, Կիթահու–գիւղ

ՎԱՃԱՌԱՆԻՉ

Արուեստագիտական վերջին կատարելագործութեամբ առաջնակարգ մեքենաներով օժտեալ ու եւրոպացի վարպետի մը հսկողութեան ներքեւ կ'արտադրէ ամենանուրբ հոտեղէններ ինչպէս նաեւ Թուալէթի հոտաւէտ և լուացքի պարզ օճառներ։ Տեսակի ազնուութեան մասին եւրոպական ամենամեծ գործարաններու ապրանաց դէմ մրցելու առաւելութեան կ'միացնէ գիներու գերազանց աժանութիւնը։ Փափաքողներուն քաթալոկը ձրի կ'ղրկուի։

Մեծաքանակ գնում ընել ուզողները կրնան դիմել Կ. Պոլսոյ մէջ Օրոստի Պաք և Կ. Ինճիճեան Որդիք վաճառատուները, իսկ գաւառներու և օտար երկիրներու մէջ դիմել գործակալութեանց որ ի ստորեւ, ուր պիտի գտնեն նմոյշներու ցուցադրութիւն մը՝ պէտք եղած բոլոր տեղեկութիւններով.

ՊԱՐԻԶ. — Պ. Պ. Լաքաւիէա Որդի և Ընկ. 28.—Ռիւ Շաթօտէօն.	ԶՄԻՒՌՆԻԱ. — Պ. Հայնրիխ Վառնինկ.
ՊՈՄՊԱՅ. — Պ. Պ. Ապգար և Ընկ.	ՍԵԼԱՆԻԿ. — Պ. Տինօ Ֆէրնանտեզ.
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ. — Պ. Մ. Գալֆաեան	ԽԻՍԿԻՒՊ. — Պ. Մ. Քափուանօ.
ԳԱՇԻՐԷ. — Պ. Հ. Ռոզանթալ.	ՊԷՅՐՈՒԹ. — Պ. Ֆրանքէլ Շիֆֆնէր.
ՌՈՒՍՃՈՒԳ. — Պ. Պ. Կ. Ինճիճեան Որդիք.	ՍԱՄՍՈՆ. — Պ. Պ. Պետրոսեան Եղբրք.
ՎԱՌՆԱ. — Պ. Կէւոն Արտիճի.	ՏՐԱՊԻԶՈՆ. — Պ. Արիսկ. Ինճիճեան.
	ՍԵԲԱՍՏԻԱ. — Պ. Պ. Վ. և Ս. Մեծատուրեան.
	ԻԶՄԻՏ. — Պ. Յակոբ Մոմճեան.
	ՌՈՏՈՍԹՕ. — Պ. Յակոբ Բոզմաճեան.

ՔՈՆԵԱՔ ՊԱՐՊԱՐԷՍՍՕ Մ. ԵՂԲԱՐՑ

Պարպարեսօ Մ. Եղբարց յունական քօնեաքը զուտ խաղողի արտադրութիւն է որուն ճարտարարուեստական հսկայ գործարանն հիմնուած է 1840ին և փոխանցուած է իրենց հօրմէն։ 1875 և 1888ի յունական արուեստահանդէսը, 1889 ի Բարիզի, 1894ի Շիքակոյի ամերիկեան, 1895ի Պորթօի և 1900ի Բարիզի մեծ արուեստահանդէսները միաձայնու հաստատած են որ Պարպարեսօ Մ. Եղբարց ժառանգաբար պատրաստած քօնեաքը թէ՛ հին է թէ՛ ընտիր և ի հաստատութիւն՝ վարձատրած են պաշտօնական մրցանակներով, նոյնը կ'հաստատեն նաեւ մեծահռչակ բժիշկներու և քիմիագէտներու վկայութիւնք։ Պապարեսօ Մ. Եղբարց քօնեաքին տրուած ուրիշ բազմաթիւ վկայագրերն աւելորդ է թուել, քանի որ հանրածանօթ է այն և ապառումը՝ առաջին ատրիճանի, մրցակիցներուն նախանձը գրգռելու չափ։

Մենաշնորհեալ պատիւ) Արծաթ Խաչ Ս. Փրկչի
) Հայթայթիչ արքայական տան Ն. Վսհ. Յունաստանի Թագաւորին

Ամէն յանձնարարութեան համար դիմել, Առ Պ. ԱԹԱՆԱՍ Ս. ՔԱԼՕԹՐԻՍԹՕ Կ. Պոլիս. Ներկայացուցիչ Թուրքիոյ Կալաթա

ՏՈՔԹՈՐ Կ. ԱԹԱՆԱՍԵԱՆ որ 25 տարիէ ի վեր իբր բժիշկ, վիրաբոյժ եւ ծննդաբոյժ յաջողակութեամբը գոհ ըրած էր հասարակութիւնը, վերջերս ուղեւորութիւն մ'ըրած է Եւրոպա, ծանօթանալու համար վիրաբուժական գործողութեան վերջին կատարելագործեալ գրութեանց ամէն մանրամասնութիւնները [technique], եւ յաջողաբար Եւրոպայի գլխաւոր բժշկական կեդրոններուն՝ ԷՏԻՆՊՈՒՐԿԻ, ԼՈՆՏՈՆԻ, ՓԱՐԻԶԻ եւ ՎԻԵՆՆԱՅԻ հիւանդանոցներուն մէջ ժամանակիս էն նշանաւոր վիրաբոյժներուն գործողութիւններուն մօտէն հետեւելով՝ անուանուած է, մանաւանդ կանանց ներքին գործարաններու և որովայնի վրայ կատարուած ամէն գործողութիւնները [Laparotomie] եւ ասոնց պէտք եղած գործիներն ալ հոգալով դարձած է իր բնակավայրն՝ ԻԶՄԻՏ, Պատիւ ունի ծանուցանել թէ պատրաստ է դարմանել ամէն հիւանդները, կատարել ամէն տեսակ վիրաբուժական բժշկութեան ու մինչ ալ ա ը է մասին վրայ, կ'անց ընէ կ'ըրած և խախտած ոսկորները նորագոյն մեթոտներով։ Մասնաւորապէս յանձն կ'առնէ դարմանել ԿԱՆԱՆՑ ծննդական գործարանաց հիւանդութիւնները՝ էն կատարելագործեալ կերպով։

Ամէն Ուրբաթ օր կ'դարմանէ ձրիաբար ԱԿԱՆՋԻ ՔԻԹԻ և ԿՈԿՈՐԴԻ հիւանդութիւնները և վիրաբուժական բժշկութիւն կ'կատարէ։ 9

Իզմիտ Թերթին կ'ստորագրէ մի միայ ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՆ
Առ որ կ'ուղղուին ամէն գրութիւնք

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ՝ ԲՈՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ

ՏՊԱՐԱՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ» ՕՐԱԳՐՈՅ Կ. Պոլիս Nº 23, 25, Պօղոս Ալի Փաշա։

ՊԱԼՔԱՆ

ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ, ՍՈՖԻԱ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ, ՊԱՀԵՍՏ ԵՒ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ ՖՐԱՆՔ 7,500,000

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

1899ի ապահովագրութեանց գումարն է 19,534,276 ֆր.։ Ամբողջ կեանքի վրայ և խառն ապահովագրութիւն, կ'կին դրամագլխով, տոկոսով օժտ դրամագլուխ այլ և այլ կարգադրութիւններով, չափաւոր սակերով ու նպաստաւոր պայմաններով։ Մէկ տարուան ապահովագրութենէ յետոյ ապահովագիրը անվիճելի կ'դառնայ։ Ընկերութիւնը ո՛ և է տարակուսութիւն չըներ ապահովագրելոյն անձնապատուութեան, մեծամասնութեան, ամէն կարգ ճամբորդելու պարագային, եթէ առանց խմաց արդիւնքին ալ կատարուի։ Նմանապէս ո՛ և է սակի յաւելում չի պահանջեր։

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Ներկայ ապահովագրութեանց գումարն է 460,267,203 ֆր.։

Գանձուած Ապահովագին 1,433,965 ֆրանք։

Ապահովագրութիւն փայտաշէն ու քարուկիր շէնքերու, կարասիներու և ապրանքներու՝ նպաստաւոր պայմաններով։

ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ ՃԻՒՂ

Ապահովագրութիւն վաճառքներու, շոգենաւերու մարմին աշխարհիս ո՛ր կողմն ալ ուղեւորին։

1896ի շահաբաժինն է 18 ½ %, 1897ինը՝ 18 %, 1898ինը՝ 18 % և 1899ինը՝ 16 %.

Ընկերութեան դրամատուններն են ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ Կ. Պոլիս, ԱՆԿԼՕ—ԱՒՍՏՐԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ, Լոնտոն, ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ, Սոֆիա։

Ընդհանուր գործակալ Թուրքիոյ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ։

Ղալաթիա, Մէրքէզ Ռըհթըմ փողոց, Ճէվահիր խան, Թիւ 4։

Գաւառաց համար պատուաւոր երաշխաւորութեամբ գործակալներ կը փնտռուին։

Քննիչ գործակալութեան Ա. ԿԻՒՐԵՂԵԱՆ։

ՈՅԺՆ ՈՒ ԿՈՐՈՎՆ Ի՞ՆՉՊԷՍ ԿՍՏԱՑՈՒԻ

Դարուս վերջին քառորդին մէջ. թէ հասարակութիւնն եւ թէ բժիշկները արիւնը մաքրող եւ կազմուածքը զօրացնող դեղերուն ամենէն զօրաւորն, առաջնակարգն ու ազդեցիկը ճանչցած են իօսը։ Այս դեղ չատ մը ձեւերու տակ կը տրուի եւ նոյն իսկ ձկան իւղն ալ անոր համար կը յանձնարարեն որ իօս կը պարունակէ իր մէջ։

Սակայն իր ամէն ձեւին տակ այնչափ օգտակար չկրնար ըլլալ այս դեղ՝ որչափ ՆՈՒՐԻՒ ԳԻՆԻԻՆ քաղադրութեան մէջ, ուր իօսը խառնուելով քանճէի եւ ուրիշ կազդուրիչ դեղերու, աքանչելի պատրաստութիւն մը եղած է եւ որ անուանի ծանօթ է ՆՈՒՐԻՒ ԳԻՆԻ անուամբ։

Իր այս աքանչելի քաղադրութեան շնորհիւ, ՆՈՒՐԻՒ ԳԻՆԻՆ արդէն իսկ սկսած է տեղը բռնել ֆիճիճայնին եւ ձկանիւղին. համը խիստ քաղցր է եւ գինն ալ խնայողական, որովհետեւ ազդեցութիւնն արագ ըլլալուն համար քիչ չափով առնել բաւական է։

Բժիշկներուն ամէնքն ալ համաձայն են հաստատել թէ, անարիւնութիւնը, տժգունութիւնը, արբունքի հասնելու նեղութիւնը, թոքախտի սկզբնաւորութիւնը, թուլի տակի գեղձերը (պէզ), խոյլը (սըրաճա), մորթի ընդհանուր հիւանդութիւնները եւ կանանց ու աղայոց տկարութիւնը հիմնապէս եւ արագ դարմանելու համար աքանչելի դեղ մ'է Նուրիի գինին.

Ծխմարտապէս կազդուրիչ ըմպելի մ'է ՆՈՒՐԻՒ ԳԻՆԻՆ բայց կեղծերէն եւ նմանութիւններէն անհրաժեշտ է զգուշանալ. որովհետեւ չատ մը չահամոլներ իրենց կեղծ պատրաստութիւններն կ'ուզեն ծախել հասարակութեան իբր ՆՈՒՐԻՒ ԳԻՆԻին չափ ազդեցիկ եւ անոր յատկութիւններովն օժտուած. մի խաբուիք այս կարգի խաչքերու, ՆՈՒՐԻՒ ԳԻՆԻ միայն փնտռեցէք։

Կը ծախուի Կ. Պոլսոյ եւ գաւառներու մեծ դեղարաններուն եւ դեղի մթերանոցներուն մէջ։

ՆՈՐ ԴՐՈՒԹԻՒՆ

Ապառիկ վաճառում։ Վճարելի չորս ամսուան մէջ։ Առանց կանխավճարի։

ԹԵՐԹՕՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի (69)

ԹՈՍԱՎԻԷ ՏԸ ՄՈՆԴԷՓԷՆ

ԴՐԱՄԻՆ ԶՈՀԵՐԸ

ԱՆՕԹԻՏ ԱՂՋԻԿՆԵՐԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԼԱԶԱՐԻՆԻ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆԸ

ԽԴ.

Ռընէ գլուխն երերցուց և տարօրինակ ու խուլ ձայնով մը պատասխանեց դանդաղօրէն։—Ո՛չ անդր։ Ռաուլ կ'ամուսնանայ Ժաննի հետ։ Ասկէ աւելի բնական բան կա՞յ։ Շնորհաւորութիւններս՝ երկուքին ալ։ Անկեղծ շնորհաւորութիւններս։ Թող իրենց միութիւնն անամպ ըլլայ և իրենց երանութիւնն՝ անվախճան։ Ուրախ եմ սա մեր սիրեցեալ փոքրիկ Ժաննին երջանիկ ըլլալը տեսնելով։ Շնորհակալ եմ, եղբա՛յր իմ, որ իմացուցիք ինծ, վասն զի առանց ձեզի տեղեկութիւն պիտի չունենայի։ Սրտանին կ'պահեն ինծմէ։ Տարօրինակ բան։ Ո՞րքան անիրաւ են։ Օր մը աւելի լաւ պիտի ճանչնան զիս։ Հո՞ս պիտի ճաչէք, եղբա՛յր իմ։

—Ո՛չ։ Դուք տիւ Ռուա պիտի դառնամ, ուր Թողուցի Մ. տը Կորտը։

—Ուրեմն չուտ մեկնեցէք։ Սիրտը մ' հասցնէք սա հաւատարիմ սիրահարին որ ձեզ կ'սպասէ վայրկեաններն համրելով։ Նորէն կ'յայտնեմ ձեզ շնորհակալութիւնս։ Երթաք բարով, եղբա՛յր իմ։ Լազարինն ողջագուրեցէք իմ կողմէս։

Ռընէ, մինչ կապարգոյն, տալօնէն մեկնեցաւ, սանդուղին աստիճաններէն ելաւ դողդոջելով և բազրիքը բռնելով, և իր սենեակը գնաց փակուեցաւ։ Հոն, վերջապէս մինակ, առանց տաղտկալի վկաներու, կրնար ազատ ասպարէզ տալ այն անբացատրելի փոթորկին որ իր հոգիին և ուղեղին մէջ կ'դոռար։ Ժամու մը չափ ջղային ճըշմարիտ ու զարհուրելի մոլեգնութեան մը ենթակայ, անկողնին վրայ տապլտկեցաւ, կուրծքը ծեծելով, դաստակները գալարելով և հագուստները պատռելով։ Կ'խորհէր գայթակղութիւն մը յարուցանել, իր իրաւունքները պահանջել, և Կոմսին երեսին տալ իր գարշելի ժառանգութիւնը, իր վատ նենգամտութիւնը։ Յանկարծ խորհրդածութիւնը պաղ ջուրի լոգանքի մը պէս թափեցաւ այս յարաճուն գերագրգռութեան վրայ։ Ռընէ հասկցաւ որ իր իրաւունքներն անգոյ բաներ էին, և Կոմսը, խոստում մ'ըրած չըլլալով իրեն, չէր կրնար մատնած ըլլալ զինք։ Բարկութիւնն յանկարծ հանդարտեցաւ, տենդը մարեցաւ, և նոյն ատեն կատաղի ու անողոք ատելութիւն մը գրաւեց զինք և սիրտն ուռեցուց պայթելու աստիճան։ Այս ատելութեան առարկան ո՛չ թէ Ռաուլը, այլ Ժաննն էր, այն անբիծ ու անուշ աղջիկը զոր գիպուածն իր ոսոխուհին կ'ընէր և որ նոյն իսկ մտքէն ալ չէր անցըներ այս մրցակցութիւնը։—Իմ անհեթեթ բարկութիւնս և անօգուտ յիմարութիւնս քիչ մնաց պիտի վտանգէին ապագաս և ջուրը պիտի ձգէին վրէժխնդրութիւնս, ըսաւ Ռընէ ոտք ելնելով։ Համբերութիւն, Ժա՛նն, համբերութիւն։ Ո՛վ որ սպասել գիտէ զօրաւոր է։ Երջանկութիւնը, զոր այսօր իմ ձեռքէս կ'գողնաս, չատ չըլլած պիտի առնեմ ձեռքէդ...։

Վեց չաբաթ ետքը, Օր. Ժանն Լըրուի և Կոմս Ռաուլ տը Կորտի ամուսնութիւնը կ'օրհնուէր Վէրդ–Ֆէօյլի փոքրիկ եկեղեցիին մէջ, ուր աշխի տարին տեղի ունեցած էր Լազարինի ու Մարքիզին միութիւնը։ Ռընէ, որ հարսնքոյր եղած էր, կ'ժպտէ՛ր, հոգին կատաղութեան մէջ թաթխուած։ Տքդ. Մաքսիմ Ժիրօ, սիւնի մը ետեւ ծնրադրած, իր տժգոյն դէմքը կ'ծածկէր, արցունքները սրբելու համար...։

ԽԵ.

Պահ մը թողունք Կորտի Կոմսն ու Կոմսուհին, և քանի մը ամսուան միջոցն անցնելով երթանք Օրլէան։ Սեպտեմբերի առաջին օրերուն, Ռօպէր, ամէն տարուան պէս, որսորդութեան շրջան մը կազմակերպած էր, որուն կը հրաւիրուէին բոլոր ազնուականները։ Դուռ տիւ Ռուայի դղեակը չաբաթէ մ'ի վեր լեցուն էր բազմութեամբ։ Արշալոյսէն լի վեր, հրաշէնի հարուածներ կ'պարպուէին դարաստանին և չըրջակայ մտառներուն մէջ։ Ցեառոյ, իրիկունը, պահակներն ու որսորդները դղեակ կ'դառնային որսերով ծանրաբեռնուած։ Ազնուականք իրենց յոգնութիւնը կ'մոռնային ընդարձակ և ճոխ սեղանին չուրջը։ Որսորդութեան շրջանն այս տարի սովորականէն աւելի փայլուն եղած էր, որովհետեւ Մարքիզուհին բնականաբար դղեակին մէջ մնացած էր իրական տարրը, որ մինչեւ այն ատեն կ'պակսէր այս կարգի զուարճութիւններու մէջ։ Հրաւիրեալներուն կիներն ու աղջիկներն իրենց ներկայութեամբ կ'կրկնապատկէին ոգեւորութիւնը։ Մեծ մասը, Լազարինի օրինակին հետեւելով, որսի կ'ելնէին կա՛մ ձիով կամ բաց կառքերով։ Իրիկուան ճաշէն ետքը, կ'պարէին, և այս ախոյանի պարահանդէսները մինչեւ կէս գիշեր կ'տեւէին։ Մ. տը լա Դուռ տիւ Ռուա, Լուառի միւս կողմը, 3—4 փարսախ հեռի, ընդարձակ ու որսաչատ անտառներ ունէր։ Մարքիզը, անփոփոխ կերպով, Սեպտեմբեր 8էն 10, կ'հաստատուէր Օրլէանի իր ապարանքին մէջ, հոտն առնելով միայն առաջին սենեկապանը, մէկ երկու կառապան, երկու երեք սպասեակ, ձիավարիկներ, որսի չուներ, 12ի չափ ձիեր և ախոռապաններ։ Որսորդութիւնը կ'սկսէր անմիջապէս և 15 օրի չափ կ'տեւէր։ Ռօպէր այս որսերուն կը հրաւիրէր պահակազօրաց քանի մը սպաներ և ուրիշներ, բայց երեկոյթ չէր տար և քանի մը տօնիմ բարեկամներ միայն կ'հրաւիրէր սեղանի։ Իր ամուսնութիւնը փոփոխութիւն մը չըրաւ այս սովորութեանց մէջ. Միայն Լազարին երկու սենեկապանուհի բերաւ Օրլէան և ամէն օր ձիով հետեւեցաւ որսորդութեան։ Սեպտեմբեր 1էն սկսեալ աքանչելի օդ մը կ'ընէր։ Մառախուղ չկար, փոշի չկար, անձրեւ չկար։ Արեւն ալ չատ կիզիչ չէր։ Որսորդներն առատուն չատ կանուխ մեկնելով պղտիկ հետաքրքրութիւն մը միայն կ'արթնցնէին քաղաքին մէջ, բայց իրիկունը, գրեթէ ամբողջ ժողովուրդը կ'հաւաքուէր Լուառի կամուրջին չրջականներն և Մեծ Փողոցին մէջ, դիտելու համար անցքը փաղանի ամազօնին և ձիաւորներուն, որոց գալուստը կ'ծանուցանէին փողահարները, և փողոցի աստահակներուն պէս, որք մինչեւ զօրանոց կ'ընկերանան զինուորական երաժշտախմբին, ժողովուրդն ալ այն ասպետական թափօրին կ'հետեւէր մինչեւ Դուռ տիւ Ռուայի մեծ դուռը, ուրկէ, ինչպէս տեսանք այս պատմութեան սկիզբը, տեղակալ Մարսէլ Լօժիէ անցաւ, բնակութեան տոմսակն ի ձեռին։ Չորրորդ օրուան իրիկունը, այն պահուն երբ Ռօպէր իր սենեակը կ'մտնէր, ծերունի Տօմինիք ներս բերաւ Մարքիզին յառաջընթաց ձիաւոր ծառաներուն պետը, որ եկած էր յաջորդ օրուան համար տիրոջն հրամաններն առնելու։ Մ. տը լա Դուռ տիւ Ռուա որոչեց անտառն ուր մտադիր էր երթալ որսի։ Ծառան տեսակցութիւնն աւարտեց սա հարցումով որ երբեք չէր փոխուեր.— Վաղն ո՞ր ձիուն վրայ պիտի նստիք։

—Մեկնած ատենս Օսիօնը կ'ուզեմ եւ յետոյ Պլէք–Տէվիլը, պատասխանեց Ռօպէր։

Պլէք–Տէվիլ ազնուազգի ձի մ'էր որ քանի մը չաբաթէ ի վեր բերուած էր Անգլիայէ։ Ձիարշաւներու մէջ քանի մը մրցանակներ չահած էր իր բացառիկ արընթացութեան համար։ Անունը, Սեւ—սատանայ, գոյնին եւ նկարագրին վրայ գաղափար կուտար։ Սեւ մորթին վրայ արատ մը չկար և աչուի մը թեւին կապոյտի զարնող փայլն ունէր։ Իր անհնազանդ նկարագիրէն կը սարսափէին ձիապանները, որք սովորած լին զգուշանալ անոր ակռայի կամ ոտքի հարուածներէն։ Բայց իր աքանչելի ձեւերն ու աշխուժութիւնը լիովին կ'փոխարինէին իր գիւայրին բնութեան թերութիւնները։ Վրան հեծնելը դժուար էր, բայց քանի մը վայրկեանի պայքարէ ետքը կ'հպատակէր զանազան չրջաններ կատարելով։ Մ. տը լա Դուռ տիւ Ռուա, որ գերազանց ձիաւոր մ'էր, մեծ հաճոյք կ'զգար երբ իր կամքին ոյժով կ'նուաճէր այս այնքան ապստամբ ու ճկուն գործիքը։ Լազարին մերթ Պօպի մերթ Նորայի վրայ կ'հեծնէր։ Առաւուան ժամ 7ին, Մարքիզն ու կինը ձի նստան և դղեակէն մեկնեցան, միայն երեք հրաւիրեալներու ընկերակցութեամբ։ Միւս հրաւիրեալները կամուրջին մօտ պիտի գտնէին։ Փոխնորդ ձիերը, չուներն և ուտելիքներու բեռնակառքը չատ կանուխ մեկնած էին։ 1 ու կէս ժամէն առաջ ժամադրավայրն հասան։ Որսորդապետն իր տեղեկութիւնները տուաւ.—Լա՛ւ, ըսաւ Մարքիզը։ Յաջորդաբար վազեցնենք եղջերուին, աղուէսին և կինճին (վայրի խոզ) ետեւէն։ Այսօր բախտերնիս մեզ կ'զրկէ այծեամ մը։

Հինգ վայրկեան ետքը, չուները կը հաչէին, փողերը կ'հնչէին եւ այծեամը կ'փախչէր։ Խեղճ կենդանին երկու ժամ չրջաններ ըրաւ, և նորէն իր մեկնակէտը դարձաւ, և սպաննուեցաւ Մ. տը լա Դուռ տիւ Ռուայի կողմէ։ Որսորդներն առ առաւելն հարիւր քայլ հեռու էին այն պատմական վայրէն ուր նախաճաշը սարքուած էր, բարձրաբերձ ծառերու կամարին տակ, ախոյանով պատրաստուած սեղանի մը վրայ։ Ճաշէն վերջանալէն քիչ առաջ որսորդապետը քանի մը խօսք ըսաւ Մարքիզին ականջէն վար։—Տէկնա՛յք և Տեա՛րք, ըսաւ Ռօպէր բարձրաձայն, Ֆրէտէրիք կ'իմացնէ ինծի թէ ուրիշ այծեամ մ'ալ կայ։ Կէս օրը տակաւին չատ անցած չէ։

(Շար.) Թարգմ. Ժ. ՇԻՐԱԿԱՑԻ